

maa jeg ogsaa om dette Punkt sige, at da hele denne Ordning med Kirketiendeejere, fra et kirkeligt Synspunkt set, ingenlunde er heldig, kan jeg dog ogsaa nogenlunde slaa mig til Ro over for den Bestemmelse, som angaar Afløsning af Kirketiende, idet jeg nok maa gøre opmærksom paa Vanstelighederne, men saa ogsaa mener, at man maa nære det Haab, at disse Vansteligheder ville blive tagne tilbørlig i Betragtning, naar Fastsættelsen af den nødvendige Sum til Kirkernes Vedligeholdelse sker. Men saa er det rigtignok et stort Spørgsmaal, om Kirketiendeejerne, hvis man skal tage alle disse Hensyn, kunne være tjente med at gaa ind paa en Afløsning af Kirketienden.

Naar jeg derefter kommer til Præstetienden, maa jeg først gøre opmærksom paa, at man befinder sig i en meget stor Bilsfarelse, hvis man tror, at den danske Præstestand er saa rigeligt lønnet, saa højt aflagt, at der kan være Tale om at knappe store Beløb af i de Indtægter, som den har. Vi, der virkelig kende Forholdene, vide, at den danske Præstestand gennemgaaende sidder i Armod. Jeg sidder som Biskop i det Stift, som skulde være Landets rigeste Egn, og jeg kan sige med Sandhed, at der er kun ganske faa Præster, der ikke have økonomiske Vansteligheder at kæmpe med. Det vil jeg tillade mig først at gøre opmærksom paa, fordi jeg tror, at man i den Henseende befinder sig i en stor Bilsfarelse. Naar der nu er Tale om en Afløsning af Præstetienden, vil jeg tillade mig at minde om, at man har jo dog nogen Erfaring for, hvordan det i Tidens Løb gaar med Kapitaler og Indtægter af Kapitaler i Sammenligning med saadanne Indtægter, som Tienden er. Det er mig f. Eks. bekendt, at der er et Sogneskald her i Danmark, hvor Tienden for meget lange Tider siden er bleven afløst, ikke ved en Ydelse i Korn efter Kapitelstakst, men med en Kapital, og at Følgen deraf er bleven — jeg huster ikke nøje, hvor meget det var, man anjatte 1 Td. Korn til, men jeg skulde tage meget fejl, om den ikke den Gang blev anjat til lidt over 2 Kr. — at dette Embede, som omfatter 3 gode og frugtbare Sogne, nu hører til de allermindste i Landet. Nu vilde naturligvis Prisen paa Korn blive sat betydelig højere, og der vilde blive Tale om en meget større Afløsningssum. Skal Afløsningssummen svare til den virkelige Værdi af Tienden, naar den bliver opgjort, maa vi komme op til noget saadant som henimod 150 Mill. Kr., om ikke derover, og dog vil det let kunne gaa saaledes i Tidens Løb, at naar der er stillet saadanne Kapitaler i Stedet for Tienden, ville de i Tidens Løb

ikke blive tilstrækkelige til det, de skulle bruges til. Det er en Betænkelse, som jeg for mit Vedkommende føler mig forpligtet til at udtale, men paa den anden Side skal jeg tilføje, at jeg ved jo, at Begeringen om Afløsning af Tienden og om at faa Præsterne satte paa fast Gage er saa stærk, at det ingen Nytte vilde være til, om jeg forsøgte at rejse en stærk Modstand. Jeg vil blot befri min Samvittighed ved, da jeg nu en Gang har Blads her i Landstinget, at udtale min Betænkelse paa dette Punkt. Men dertil vil jeg sige, at denne Lov, som den foreligger, jo heldigvis ikke er en Evangs afløsningslov, men en Lov om frivillig Afløsning. De private Tiendeejere ville jo kunne værge deres Ejendomsret, for de kunne sige nej. Derimod ville Præstetiendehynderne jo være lidt vansteligere stillede. Kirken som Præstetiendehynder vil ikke være fuldt saa heldig stillet, thi Bestemmelsen i § 7 gaar jo ud paa, at naar Overenskomst ikke kan opnaas med Beneficiarius, kan den opnaas med Ministeriet, og saa træder den først i Kraft ved Embedslelighed. Ja, over for det nuværende Ministerium nærer jeg slet ingen Betænkelse; jeg føler mig fuldstændig sikker paa, at det nuværende Ministerium vil vide at varetage Embedernes Ret. Men hvad der kan ske, kan man jo aldrig være sikker paa, og man maa derfor kunne forstaa, at jeg fra mit Standpunkt nærer nogen Betænkelse over for den Maade, hvorpaa Præstetienden her foreslaas afløst. Men, som sagt, jeg ved, at en afgjort Modstand fra min Side ikke vil kunne nytte noget, jeg har kun følt mig forpligtet til at udtale det, jeg her har udtalt.

Der er tillige en lille Bestemmelse i § 7, med Hensyn til hvilken jeg maa tillade mig at gøre nogle Bemærkninger. Det er jo bestemt, at Stiftsøvrigheden skal godkende den Overenskomst, der træffes, hvad jeg fuldstændig billiger, og derefter „bliver Afløsningssummen, indtil anderledes ved Lov bestemmes, at forvalte blandt Stiftets under Stiftsøvrighedens Bestyrelse staaende Midler.“ Og saa dette finder jeg rigtig. Naturligvis følger det af sig selv, at Staten har baade Ret og Magt til at forandre denne Bestemmelse, hvis den finder det rigtig. Men den Bestemmelse om Udbetalingen af Renten, der saa kommer, forekommer mig rigtignok meget godt helt kunde være undværet. For naar Beløbet bliver lagt ind under Stiftsøvrighedens Bestyrelse paa samme Maade som de øvrige Midler, saa havde man kunnet nøjes med at tilføje, at det skulde forvaltes og Renten indbetales i Overensstemmelse med de for disse gældende